

ВАСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
ВСС - 5932	28 -11- 2022

До Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет

Уважаеми дами и господа,

С настоящето представям моите отговори на въпросите, поставени с писмо изх. № ИПСН-268-211122 на Българския институт за правни инициативи, както следва:

1. *Какво е Вашето мнение за течащата в публичното пространство дискуссия за промени в Конституцията на Република България в частта за съдебната власт? Какъв е релевантният начин да се чуе мнението на магистратите в този процес?*

Конституцията е в сила от 13.07.1991 г. и до настоящия момент е допълвана и изменяна пет пъти. Четири от тези промени касаят съдебната власт; две от тях - от 2003г. и 2015г. - засягат пряко нейното функциониране и администриране. Мисля, че за период от около 31 години това са доста чести изменения на основния закон на страната. Поради това намирам, че усилията трябва да се съсредоточат по-скоро върху разрешения, които не налагат изменения от този ранг. За съжаление, доверието на обществото към съдебната система е твърде ниско, което означава, че е необходимо да се предприеме всяко действие, което да допринесе за повишаване на това доверие. За тази цел обаче са възможни ред други мерки, не непременно конституционни изменения – като уеднаквяване на съдебната практика, съвременна и адекватна реакция на неблагоприятията, в т. ч. медийното им отразяване, взаимодействие между съдилищата и много други. Тук по-специално бих отбелязала оценяването на магистратите и кариерното им развитие, предмет на анализа и предложенията, изготвени от работна група, на която съм член, по проект „Повишаване на професионализма в съдебната система“ по Програма „Правосъдие“ на Норвежки финансов механизъм 2014-2021.

Доколкото са необходими законодателни изменения, в т. ч. конституционни, то участието на магистратите в обсъждането им е от решаващо значение. Това участие може да бъде насърчено чрез отправяне на покани за представяне на становища, участие във форуми, където проектите за предложените изменения бъдат представени за обсъждане, както и чрез провеждане на общи събрания на органите на съдебната власт по темата.

2. *Т. нар. „реформа на съдебната карта“ е в застой. Считате ли, че при евентуално нейно възстановяване, като част от нея може да бъде*

приложена концепцията за общностния съд? Смятате ли, че е нужна реформа на съдебната карта на административните съдилища?

При участието ми в обмените, организирани от Европейската мрежа за съдебно обучение, съм имала възможност да видя, че различни форми на реорганизация на структурата и разположението на съдилищата са предприемани в други страни – членки на Европейския съюз. Най-скорошният такъв обмен беше през октомври във Финландия, където при представянето на структурата и функциите на съдебната власт стана дума и за това, че е възприета практика съд, разположен в регионален център, да заседава периодично в други, по-малки населени места, в които съдът е запазен, макар и не постоянно заседаващ, предвид намалелия брой жители и съответно – дела в него. Мисля, че това е най-практичното решение. Изнесени съдебни заседания са провеждани и у нас, при това не толкова отдавна, както е посочено в книгата на проф. Пенчо Пенев „Съдебната власт в България 1989 – 2014 г.“. Категорично смятам, че закриването на съд създава впечатление за оттегляне на държавата, което не трябва да се допуска. Обратно, както посочих и по-горе, в частност съдебната власт е необходимо да предприеме всяка възможна мярка за укрепване и повишаване на доверието в нея, а това включва присъствие. Ето защо, е необходима реорганизация на административния аспект на дейността на съдилищата – като например, общ отдел „Счетоводство“ за съдилищата от цялата съответна административна област, общо бюро „Призовки“ за територията на гр. София и подобни мерки от организационен характер, а не промяна на съдебните райони.

Идеята на концепцията за общностен съд има несъмнени предимства, но с оглед съществените различия между правните системи, в които съответно тя се прилага и българската, мисля, че тази концепция не е приложима у нас. Според мен, подходящи в тази връзка са мерките, предложени за подобряване на прилагането на механизмите на възстановително правосъдие от колегите, работещи по тази тема в рамките на споменатия по-горе проект „Повишаване на професионализма в съдебната система“ по Програма „Правосъдие“ на Норвежки финансов механизъм 2014-2021.

Съдебната карта на административните съдилища намирам, че е възможно най-подходяща с оглед административно-териториалното деление на страната и структурите на изпълнителната власт и поради това не се нуждае от промяна.

3. Проблемът с неравномерната натовареност е повсеместен и все още не е намерена формулата, чрез която да се постигне баланс между отделните съдебни райони. Какви са Вашите виждания за въвеждане на инструменти (от нормативен и организационен характер) за постигане

на по-равномерна натовареност между органите на съдебната власт и отделните магистрати.

Считам, че формулата не е намерена поради спорадичния характер на работата в тази насока. За решаването на този проблем е необходимо повече постоянство и непрекъснатост на работата по него – определянето на конкретни магистрати, с достатъчен опит по различните видове дела, които да бъдат ангажирани с изготвяне на коефициентите по отделните видове, в предварително определен подходящ срок. Тези коефициенти определят оценяването на натовареността и затова именно те на първо място трябва да бъдат адекватно определени. В този процес считам, че трябва да бъде активно участието на общите събрания на съдилищата. Едва на следващо място може и трябва да бъде изготвено предложение за мерки, в т. ч. промяна на подсъдността. За да се осигури непрекъснатост на процеса по изготвяне на тези предложения мисля, че би било подходящо натовареността на съдиите, участващи в него, да бъде съответно редуцирана. Що се отнася до изравняване натовареността на отделните магистрати в рамките на отделен орган на съдебната власт, то този въпрос е от компетентността на общото събрание, като съм се спряла на него и в представената концепция.

4. Една от широко дискутираните теми в съдийските среди е тази за възнагражденията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение по въпроса – смятате ли, че разликата във възнагражденията между инстанциите е прекомерна? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата, а не само на т. нар. „трима големи“?

Правомощие на Висшия съдебен съвет е да определи възнагражденията на съдиите, прокурорите и следователите, съгласно чл.30, ал.2, т.10 от Закона за съдебната власт, съответно, чл.218, ал.2 и ал.3 от същия закон. Не смятам, че е необходима допълнителна законова уредба. Предоставеното правомощие дава възможност за предприемане на необходимите мерки за намаляване на разликата и те са от организационен характер. Считам и, че при определяне на възнаграждението трябва да бъде отчитана и натовареността, не само инстанцията.

5. Какво е Вашето мнение за Единната информационна система на съдилищата?

Нямам практически опит с нея, тъй като административните съдилища не я използват. Все пак, доколкото възникналите неблагоприятия при прилагането ѝ са широко обсъждани, мога да споделя мнение, че вероятно те се дължат и на това, че подходът е бил да бъде наложена едновременно на всички общи съдилища, макар те да са много различни. Наученото от обмените, които споменах в т.2 показва, че за

успешното въвеждане на електронно правосъдие са необходими време и постепенност. Така например, в Португалия процесът е започнал от две съдилища и е отнел години, като постепенно към системата са се присъединявали съд по съд – когато всеки от тях (съобразно спецификите си) е бил готов за това, и вече с пълен успех е обхванал всички съдилища.

В частност за работата на Административен съд – София-град приложението на Единната информационна система на съдилищата е относимо, доколкото тя се прилага в работата на Софийския районен съд. Възникналите в тази връзка въпроси са част от темите, по които е необходимо сътрудничеството между двете съдилища, посочено от мен в представената концепция.

6. В контекста на внесеня в НС законопроект за въвеждане на задължителна медиация по някои видове дела, смятате ли, че процедура по медиация може да се приложи и в рамките на административното производство?

Смятам, че медиация е възможна и желателна. За съжаление, и сега съществуващата уредба на споразумение в Административнопроцесуалния кодекс – пред административния орган и пред съда, не намира достатъчно приложение. Затова намирам, че са необходими повече организационни мерки и образователни мероприятия, повече средства, чрез които страните в производствата да бъдат убедени и насърчени да използват тези съществуващи възможности. Предимствата за всички са несъмнени – намаляване на натовареността на съдилищата, ускоряване на процеса, намаляване на разноските, намиране на най-доброто разрешение за страните – тъй като съдебният контрол е само за законосъобразност, а едно споразумение предлага и целесъобразност.

7. През 2016г. в ЗСВ бяха приети промени, които закрепиха законово определени параметри на съдийското самоуправление. Вече изминаха повече от 5 години от действието на тези текстове. Какво е Вашето мнение за приложението им на практика? Как се реализира съдийското самоуправление в съда, където правораздавателите понастоящем?

Това е друга възможност, предоставена от закона, която по мое мнение не намира достатъчно широко приложение. Ако бъда избрана за председател на съда, ще подкрепя разширяването му. Например, както посочих при изслушването от общото събрание, проведено на 08.11.2022г., считам, че отделенията следва да изберат своите председатели. Също намирам, че общите събрания следва да се провеждат по-често и по възможно най-широк кръг въпроси. Вярно е, че в съд с многоброен състав и висока натовареност тази задача не е лесна, но очевидните преимущества

на по-широкото съдийско самоуправление категорично налагат да бъде направено всичко възможно то да бъде подкрепено.

8. Смятате ли, че може да се злоупотребява със съдийското самоуправление? Например при разпределяне на материята по отделения.

Не бих използвала думата „злоупотребява“. Недостатъчното практикуване на самоуправлението може да има своите отрицателни ефекти. И обратно, ако общи събрания се провеждат достатъчно редовно и проблемите се решават своевременно, това ще гарантира благоприятни условия на работа в съда. Един от факторите, който може да затрудни тази работа, е неравномерното разпределение на съдиите по отделения. Затова, както посочих при изслушването от общото събрание, проведено на 08.11.2022г., при настоящия брой на съдиите считам, че е необходимо да бъдат обособени четири отделения в съда, като съответно бъде преразпределена и материята между тях.

9. В националния план за възстановяване и устойчивост е предвидено през 2024г. да се направят изменения в Административнопроцесуалния кодекс, регламентиращи законовата рамки за е-правосъдие по административни дела. Какво е мнението Ви за готовността на АССГ, а и другите административни съдилища в страната, да провеждат открити виртуални заседания и да осигурят упражняване на процесуални права и извършване на процесуални действия в електронна форма от страните чрез защитена идентификация?

Административен съд – София-град и до момента има много опит в провеждането на заседания онлайн, а и в другите административни съдилища електронното правосъдие вече има своето широко приложение. За последното отново намирам, че са необходими по-скоро организационни мерки и материално осигуряване – нова техника в достатъчно количество, отколкото законодателни изменения. Този аспект на дейността на съда също посочих при споменатото по-горе изслушване, както и в представената от мен концепция.

12. На стр.11 от концепцията си като стратегическа цел си поставяте създаването на „електронна библиотека“, като под това разбирате електронен достъп до протоколите на ОС на съда. Какви други функционалности би могла да има електронната библиотека?

Основното ѝ съдържание всъщност ще са материалите от обученията, в които участват съдиите от съда. В последните години тези материали са предоставяни предимно в електронна форма и за да бъдат използвани от всички колеги, е необходимо събирането им на общодостъпно място. Пак там е подходящо да се намират и протоколите,

отразяващи постигнатите общи становища по прилагането на закона в отделните случаи, предизвикали противоречиви съдебна практика. Тази библиотека може да предлага и възможност за поставяне на въпроси за обсъждане, което да послужи съответно за предлагане на решения на Общото събрание.

13. Какво е Вашето виждане за механизмите за изравняване на натовареността между отделенията в съда, с оглед дейността на работната група по разпределение на делата по материя, за която споменавате в концепцията?

Работната група беше формирана с решение на Общото събрание през април 2021г. и последното предложение, което представи на вниманието на събранието, беше разгледано през февруари тази година. Ако бъде избрана за председател на съда, подкрепата за дейността на тази група и по-редовното, текущо изпълнение на задачите ѝ ще бъде приоритет за мен. Намирам, че тази дейност е от решаващо значение за много аспекти в ежедневието на съда, в т. ч. натовареността общо за последния, поотделно по отделения и между съдиите, а също за съвместната им работа. Механизмите в тази насока вече бяха отчасти споменати – обособяването на четири отделения, провеждане на по-редовни общи събрания, но има и много други, като например, своевременна подкрепа за предложените от колегите идеи, сътрудничество с другите съдилища и Висшия съдебен съвет в насока изменение на коефициентите и групите дела в Системата за случайно разпределение на делата.

С уважение,

Красимира Милачкова